

ŞAKUL GİBİ...

MASONLAR İÇİN DERGİ

CİLT 2

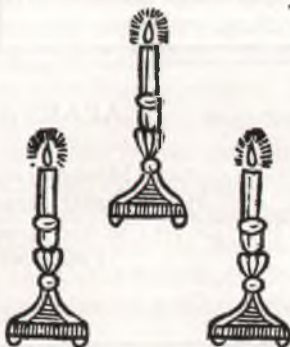
SAYI 18

KASIM 1989

תתב הרה

LE SCEAU ROMPU
OU

la loge, ouverte aux
Profânes
Par un franc Maçon

A COSMOPOLIS
M. DCCXLV

ŞAKUL GİBİ

MASONLAR İÇİN DERGİ

Sayı : 18 Yıl : 2 Kasım 1989

Zincirlikuyu Cad. 9/13
Etiler 80600 İstanbul

Sahibi ve
Sorumlu Yönetmen :
Mişel MARGULİES

Temmuz ve Ağustos ayları hariç her ayın üçüncü haftasında yayınlanır. Posta ile ve yalnız Mason olan abonele- re gönderilir. Dergide çıkan imzalı ya- zıların sorumluluğu yazarlarına aittir. Gönderilen yazılar iade edilmez

YENİLİK BASİMEVİ
Tel. : 143 55 72 - 145 35 74

İÇİNDEKİLER

Oğrenmek ve Öğretmek	3
Taş	6
Masonlukta Temel Taşlar	8
Türklerin Masonluğa Katkısı	9
Sanatkâr Kardeşlerimiz (12)	12
Bir Yaşam Biçimi	15
Dünyamız 4.600 Milyon Yaşında	15
Osmanlılarda Masonluğa Ait İlk Kayıtlar (3)	16
Araştırma Locaları	19
Masonik Kütüphane	22
Enver Necdet Egeran	23
E.K.E.S.R.	26
Yeni Yayınlar	28
Masonların Dünyasından	30
Okuyucu Mektupları	33
Kareli Bulmaca	34
Adem Hürrem Birader	35

KAPAKTAKİ RESİM

*Yazarı bilinmeyen bir Fransız işaat kitabı.
Hatam Farukh (Ibranice «Kırk Mühür»)
KIRIK MÜHÜR veya bir fran Mason tarafından Haricilere açılan loca.
Cosmopolis'te. 1745.*

ÖĞRENMEK ve ÖĞRETMEK

Prof. Dr. Ziya UMUR

Bir kimse, mason olmakla, eski şahsiyetini kaybetmiş değildir. Yine ailesinin reisi, yine işinin sahibidir; içtimâî şartlarında değişen bir şey yoktur. Fakat masonluk kültürünü o kadar kendisine mal etmiş, masonluk prensiplerini o kadar kendisinin bir parçası haline getirmiştir ki, istese de istemese de, faaliyeti, bu sağlam prensiplerin yayılmasına vesile olacaktır.

Bu faaliyet, bilhassa iki yönde kendisini gösterir:

1-Mason, öğrendiği prensipleri herkese öğretmeğe, yaymağa çalışır. Bir insan bildiği nisbette «hür» dür. «Bilmeyen adam» hür olamaz; başı boş, serseri, yani hürriyeti kötüye kullanan kişi haline gelir. Bugünkü siyasi düzen, herkese, her istediğini söylemek imkânını tanımaktadır. Bu, büyük bir adım olmakla beraber, o nisbette büyük bir eksiği vardır: Cahil insan, serbest bırakılmanın kendisine verdiği cesaret ve emniyetle, bir sürü yanlışları herkese yüklemeğe kalkmaktadır. Bugün her yerde görülen keşmekeşin belli başlı sebeplerinden birisi budur: Bilen bilmeyen, herkesin fikir beyan etmesi, hele bazen, fikir zannettiği saçmalara uyulmazsa isyana kalkması, bilgisizliğin bir neticesidir. Cahile «hürsün» demek, XIX. asır liberal iktisatçılarının «istediğin işi seçmekte hürsün!» demek, XIX. asır liberal iktisatçılarının «istediğin işi seçmekte hürsün!» demelerine benziyor. İktisadî imkânların önünü kestikten sonra hürriyetten bahseden bu sözle, «açlıktan ölmek hürriyeti» diye, haklı olarak, alay edilmişti. XVIII. ve XIX. yüzyılların hürriyet iştiağı, kendi kendine öğrenmiş müstesna kişilerin «düşündüklerini ve bildiklerini söyleyebilmeleri» idi. Bugün, konuşmak hürriyeti bir problem olmaktan çıktığı için, artık mesele, düşündüğünü ve bildiğini söylemek değil, «bildiğini yapabilmek» şeklinde anlaşılmalıdır.

Fakat, dikkat edilsin, «istediğini» değil, «bildiğini» yapabilmek. Mason, bu durum karşısında, hareketsiz ve âtil kalmayacak, hürriyetin bugün ifade ettiği manaları izah edecektir.

Ve buna benzer şeyleri, eşitlik, adalet, demokrasi v.s. için de söylemek mümkündür.

Yalnız, öğretmek nispeten kolay, ama bu da kâfi değil; çünkü öğrenmek, yapmak ve tatbik etmek değildir. İnsanları bu yola sevk etmek için eldeki tek vasıta, zorlamağa baş vurulamayacağına göre, insanın kendi bildiklerini harfi harfine uyguladığını göstermekten, yani iyi bir «model» olmaktan ibarettir. Masonların kendi aralarında söyledikleriyle, faaliyet sahalarındaki temas ve hareketleri, tutarlı olmalıdır.

2-Mason, bunun yanı sıra, masonluk prensiplerini, mason olsun veya olmasın, bütün insanların rehberi haline getirmek için, elinden geleni yapmalıdır. Yine masonluk namına değil, kendi namına ve kendi mesuliyeti altında, kendi mesleği içindeki dar veya geniş salâhiyet sahasından faydalanmalıdır. Orada mason veya mason ruhlu insanların, yollarını açar; lâıyk görmediği kimselerin faaliyetlerini, diğerleri menfaatine kösteklemeğe çalışır. Masonluğa teklif etmeğe utanacağı bir kimseye, imkân bulursa, mesuliyetli işler vermez; bazan bir tek reyın bile büyük rolü olabilir. Bu, masondan masona bir dayanışma değildir: karakterine inanılan bir insanın, öyle olmaya tercih edilmesi demektir.

«Kendi kendini inşa etme» ve «mason prensiplerini öğretip hâkim kılma» ya biz, masonun vazifeleri diyoruz. Burada masonluğun, vazife hakkında söylediğini hatırlatmak, yerinde olur:

«Arzularınız vazife icabına uymuyorsa, sizin için ümit kalmaz.»

Olgun bir insanın şahsiyetini en iyi ifade edebilen cümlelerden birisinin bu olduğunu zannediyorum: Öyle bir insan ki, arzu edebileceği bir şey, zaten vazifenin kendisine yükleyeceği şeydir. Vazife hudutlarının dışında kalmış bir şeyi arzu edebilen bir kimse için ümit yoktur; yani o, tam bir insan olmak imkânlarına sahip değildir. Masonluğun prensiplerini benimsemiş olan bir adamın, vazifenin kendisine emrettiği şeyden başkasını istemek içinden gelmez; vazifemi yapacağım diye, kendisini zorlamağa ihtiyacı yoktur, onu nefes alır gibi yapar.

Bilenle bilmeyenin, hakikî değerle sahte değerın birbirine karıştığı bu günlerde, büyük bir sosyal ve politik çalkalanma içinde kaynaşan dünyanın her yerinde, ve hele Türkiye'de, masonluk prensiplerine çok ihtiyaç vardır. Masonluk ayağa kalkmalı, heves ve heyecanla vazifesinin başına koşmalıdır. Hiç kimse mükemmel insan değil, ancak insanın olabileceği kadar mükemmeldir. Mükemmel olan mason değil, masonluktur ve o da bizi, daima yukarı doğru çekmeğe gayret etmektedir. Bu çekişin bir zorlamaya dayanmaması, bizi gevşetmemelidir.

Vazifeye verilen tarife göre masonun, hukukî manada, vecibesi olmak lâzım gelir. Çünkü masonlukta tutulan yol, evvelâ inandırmak, sonra, inanmış kimsenin vicdanına müracaat etmektir.

Masonluk bir çok emirler verir; fakat yerlerine getirilmeleri için hiçbirisine müeyyide koymaz; masondan hesap sorulmaz. Ahlâkî nitelikte olduğu görülen bu emirlerin cezası yok değildir; yalnız bu ceza, manevî emre uymayanların «masonca hareket etmemiş kimseler olarak telâkki edilmelerinden ibarettir. Çok defa emirlere aykırı hareket edenlerin failleri de bilinmez; fakat, bununla ceza hafiflemiş olmaz. Bizim cezamız, o cezayı verenleri memnun ve bahtiyar ederek intikam almaları için değildir; cezayı alanı, kendi içinde muazzep etmek içindir. Ben, kime izafe edildiğini bilmediğim bir fiilin failini tanımadığım halde, ona karşı olan saygı ve itibarımı kaybederim. O şahsı ben tanımasam bile, elbette kendisi, kendisini tanıyordur ve benimle karşılaştığı vakit, içinde, benim hissedemediğim, fakat kendisinin çok iyi hissettiği bir burkulma olacaktır.

Eski tarihlerde tespit edilmiş olan prensiplerimizi bugünün şartlarına göre münakaşa, tefsir ve izah ederek çok iyi öğrenmeliyiz. Ondan sonra, insanların «model» i olmak iddiasında bulunan bizler, bunlara harfiyen uymalıyız. Mükemmel mahlûklardan olmadığımız için, buna «yemin» ettik. Bu yemin, müeyyidesi olmayan, masonun kendi kendine verdiği bir sözden ibaret kalmaktadır. Fakat «yemin, namuslu bir insanın hayatında çok mühim bir şeydir».

(İstanbul, 1970)

TAŞ

KARDEŞLİK SOFRASI KONUŞMALARINDAN

Nevzat SERTEL

Sevgili Kardeşlerim, biz MASON'lar Çırak, Kalfa, Usta olarak üç derecede ayrı ayrı sembollerle çalışıyoruz.

Nevzat SERTEL K., 1976 yılında, 44 No. lu
Hisar Muh. L.'si Üs. Muh.'i.

Ben bugün TAŞ'ı anlatacağım. Bizler Çırak derecesinde birer ham Taş (Ocaktan çıktığı gibi) olarak bulunuyoruz.

Çalışmaya başlarken, bazı ritüelik hususlar ifa edilip konuşulduktan sonra, Üst. Muh.:

—«II.'ci Naz. Kardeşim, biz burada ne maksatla toplanıyoruz?» dediğinde

—«Yalnız bizim için değil bütün, insanlar ve insanlık için mutluluk yuvası olacak bir Ülkü Mab.'i inşa etmek maksadiyle» cevabını alıyor.

Sevgili Kardeşlerim, şimdi bir Mabet yapmaya başlayacağız; ne lazım? TAŞ. İşte o taşlar bizleriz, bu taşları yontmamız lâzım, bir elimizde çekiç bir elimizde taşçı kalemi. Çekiç iradeyi, taşçı kalemi de eylemi temsil ediyor.

Ben bu sözlerimi söylerken, oradan muzip bir Kardeş sesleniyor :

—«Üs.'üm ruhsatınız varmı?»

İlâhi canım Kardeşim, biz senin tahayyül ettiğin gibi mücessem bir mabet inşa etmiyoruz ki; onun için Belediye Reisinden veya İmar İskân Bakanlığından müsaa- de almaya lüzum yok.

Bizler gönülden gönüle akıp giden bir sevgi, kardeşlik ve de ülkü Mabedi inşa etmeye çalışıyoruz. Biz ruhsatımızı, E.U.M. dedığımız O yüce varlıktan alırız.

Sevgili Kardeşlerim;

Hepimiz biliyoruz ki, çeşit çeşit Taş var. Öyle taşlar var ki kolay yontulur, öyle de taş'lar var ki, alimallah kalemin ağzını tersine çevirir, amma inşa edeceğimiz bu Ülkü Mabetinde her çeşit taş münasip bir yer bulunur.

Taş'ları yonttuk; birbirine intibâk ve imtizâç ettirmemiz lâzım. Harç koymadan üst üste dizersek tutmaz, tutsada çabuk yıkılır. Onun için Harç lâzım.

İşte o harç dediğimiz, Taşları birbirine bağlayıp kenetleyecek olan TOLERANS'tır.

Aman Sevgili Kardeşlerim, bu harcı koyarken çok dikkatli olmalısınız. Az koyarsak tutmaz, çok koyarsak dökülür.

Yine oradan müzip bir Kardeşim soruyor :

—«Heşirelerimiz de taş mı?»

Evet Kardeşim, onlar da Taş, kıymetli süs taşları. Yakut, Zümrüt, Lâl gibi. Nasıl ki, bizlerde sert, zor yontulur taşlar varsa onlarda da başka çeşit taşlar var. Meselâ bir cam parçasının arkasına kimyevi bir madde sürüyorlar pırl pırl parlıyor, işte o sürülen maddeye FOYA diyorlar. O madde dökülünce parlaklık kayboluyor, işte o zaman FOYA'sı meydana çıktı deniyor.

Aman sevgili Kardeşlerim, harcı yani TOLERANS'ı çok dikkatli kullanalım.

MASONLUKTA TEMEL TAŞLAR

SFENKS

Raşid TEMEL

Masonlar öğretilerini sembollerle yaparlar. Sembollere okunacak bir ders olarak değil, çözülmesi icabeden bir bilmece olarak bakmalıyız. Locanın içinde birçok semboller olduğu gibi, loca dışında da bizi ilgilendiren semboller vardır. Gerçek sırlar, antik sembollerde ve onların gizli manalarındadır. Bunlardan biri de Sfenks'dir.

Doğanın sırrını çözmenin sembolik anahtarı, kumda derin bir yatağa oturan Sfenksin dev gibi şeklinde aranmalıdır. Sfenks aynı zamanda Piramitlerin bekçiliğini de yapmaktadır.

Sfenksin başı insan, kanatları kartal, gövdesi boğa, pençeleri aslandır. Hikmetli olmayı arzu eden bir kimse, doğanın sırrını öğrenmesi için Sfenksin varisi ve onun anlayıcısı olmalıdır.

Konuşma yeteneğine sahip olabilmek için, onun insan başına sahip olmalıdır.

Yüksekleri fethedebilmek için, onun kartal kanatlarına sahip olmalıdır.

Hayatın engellerini aşabilmek için, onun boğa gövdesine sahip olmalıdır.

Sağa, sola, öne, arkaya doğru kendine yol açabilmek için, onun aslan pençelerine sahip olmalıdır.

TÜRKLERİN MASONLUĞA KATKILARI

E. Necdet EGERAN

Ön. P.S. B. Üs.

Hayat ve ölüm soruları, eskiden beri felsefenin ve dinlerin ana meşgalesidir. En basit olarak Existantialist'ler insan hayatını, ölüme müteveccih bir varolma diye tarif ederler. Canlı veya cansız herşeyde ve bütün kâinata doğum ve ölme kaçınılmazdır.

Ölüm kaçınılmaz olduğuna göre insan, hayatını zenginleştirme ve güzelleştirme çabası içinde olmalıdır. Bir an tasavvur ediniz ki, hiçbir kimse ölümü düşünmesin. Ortada ne felsefe ve ne de din kalacaktır. Hayatlarımız fukaralaşacak, çirkinleşecek yani hayvanlaşacaktır. Ölümden kaçmak değil, onu karşılamak lazımdır. Bu karşılaşma, bu *challenge*, felsefenin ve bilimin anasıdır. Bu *challenge* olmasa, ne felsefe ne de bilim doğardı. Ne de Masonluk.

Masonluk, bildiğimiz gibi Batı ve Doğu dinlerini bağdaştıran bir ezoterizmi esas almıştır. Bu ezoterizmi burada bir daha açıklayalım:

Masonluk, insan ruhunun Tanrı'ya doğru devamlı bir seyahat halinde olduğunu kabul eder. Ruh, kendi kudretinin istikamet ve yönünü hiç

bir zaman kaybetmez. İçimizde bir çok fakülteler vardır ki, bunların mevcudiyetinden çoğu zaman habersiziz. Bilinç altında ve ötesinde uyuyan fakülteleri harekete getirmekle hakikate ulaşmaya çalışmak, bütün beşerî gayretlerin en ilahi gayesidir. Masonluk bu fakülteleri uyandırmaya çaba sarfeder ve fakat bu çabasında bilimin ve aklın dışına çıkmaz. Bizler kendi içimizden nur arayanlarız. Bu dünyadaki hayatımızı, asil hareketlerimizin tatbikat sahası, öteki dünyanın başlangıcı ve ölümsüzlüğün bir parçası kabul etmemiz ve ona göre davranmamız Masonluk öğretisinin esasıdır.

Bu öğretiye göre, Mason, Masonluğun keşfetmiş olduğu hayat ve insanlık sırlarını, işaretlerinde ve sembollerinde belirttiği anlamlarda, kendi kendine keşfetmeye muktedir olabilecek duruma gelmelidir. Bu ancak, masonik remizlerle işaretlerin ve sembollerin anlamları üzerinde düşünmekle, ritüelik çalışmalarda neler öğrenilmiş olduğunu ve üstadlar tarafından neler telkin edilmiş bulunduğunu her masonun derleyip toplamalıdır.

masıyla mümkündür. Tam ve Kâmil hakikate ermek mümkün değildir. Fakat buna ne kadar yaklaşabilirsek o kadar yaklaşmanız gerekir. Anlayışımız, idrakimiz kadar ilahi nur alabiliyoruz. Tanrı, ulvi maksadına herkesin bir görev yüklenmesiyle hizmet etmesini tertip ve tanzim etmiştir. Mason inanır ki, bu hayatın tecrübeleri ve ızdırapları ruhlarımızı temizlemek için hazırlanmış Tanrı planının bir parçasıdır. Hakim ve Rahim Ulu Tanrı, mahluklarına bu görevleri her halde nihai ulvi bir sonuca varılmak için yüklemiş olsa gerek. Bizim gelecekteki huzurumuz bugünkü hayatımıza bağlıdır. Öyle yaşamalıyız ki, ölüm, bizim için bir korku kaynağı değil, ruh alemine geçişte bu dünyasal kaygılardan kurtuluş müjdesi olsun.

İskoçya Büyük Locasının 1982 «Year Book» kitabının 105'inci sayfasından bir alıntı:

«Anadolu'da mevcut Mevlevi, Bektaşî ve diğer derviş tarikatlarının, Masonluğun remiz, işaret ve törelerine benzeyiş gösteren gizli işaret ve merasimleri vardır. Bir derviş tarikatının 33 derecesi mevcut olup elle işaretleri Mason üstadlarınınke çok benzerdir. «Kerbela» merasimleri bizim Royal Arch törenlerini anımsatmaktadır. Bu derece, Mevlevi dervişlerinin en üst derece merasimidir. Ve bunların İslam dini içindeki yerleri, Hristiyan dinindeki Protestanların

pozisyonu ile hemen aynıdır. Bu muhtelif derecelerde adı geçen başlıca üç şahsiyet, İbrahim, İsmail ve İshak peygamberleri temsil eder.

...«Bektaşî dervişleri Masonlarınkine benzeyen bir önlük takarlar. Bektaşîlerin kutsal kelimesi "Tercüman"dır ve adayın kulağına fısıldanır. Tören başlangıcında kutsal kelime 3'erlik gruplar halinde kulaktan kulağa söylenir ve böylece Şeyh'e kadar ulaşır. Aday, merasiminden önce para ve madeni değerlerinden tecrit edilir. Ve gözleri bağlanır ve boynuna bir ip geçirilir. Kur'anın açık olarak bulundurulduğu Kaya kürsü önünde adaya diz çöktürülür ve Kur'an üzerine yemin ettirdikten sonra adaya Şeyh söyle hitap eder:

–Allah semavatı ve arzı halketmeden önce, karanlık ve kaos hakimdi. Karanlık hala sana hakim durumdadır. Bu durumda ne elde etmek istersin?

Aday cevap verir:

–«Nuruziya»

Şeyh şöyle der:

–«Dünyevi ışık bu üyemize de verilsin...»

Bu bir iki pasaj bize 13-14' ncü yüzyılda Anadolu Türk Tarikatlarının Masonluğa çok yakın ritüelik çalışmalarını gösteriyor. Bundan da ileri, spekülâtif Masonluğa büyük katkıda bulunan Templiyelerin Kudüs'e gidip gelirken Anadolu'da senelerce

kaldıkları esnada, Mevlevi ve Bektaşî Türk tarikatlarından bir çok şey aldıklarını göstermektedir.

Türklerin Masonluğa katkısı sadece işaret, remiz ve törenlere inhisar etmediği de bir vakiadır. Şöyle ki:

O zamanlar büyük taassup içinde olan Hristiyanlar ve Templiyeler Türklerle temasa gelince, Mevlana'nın geniş toleransıya Hacı Bektaş'ın pek büyük insan sevgisiyle ve her ikisinin manevi değerlerle bezenmiş hayat hakkındaki ve doğuş olarak niteledikleri ölüm hakkındaki derin felsefelerini görüp içine nüfuz edince, adeta büyülenmişlerdir. Bütün bu görüş, düşünüş ve entellektüaliteyi pek değişmeden Masonlukta ilkeler olarak buluyoruz. Bu ilkeler Anadolu'da 13-14'ncü asırda saptanıp işlenmiştir.

Spekülatif Masonluk, 18 nci yüzyılda yani 4-5 asır sonra kurulduğuna göre, bütün bu ilkelerin bazı esasları muhtemelen bu en büyük Türk din düşünürlerinden iktibas edilmiştir. Esasen Türklerin doğudan gelmiş olmaları ve ilk dinlerinin Şamanizm olması dolayısıyla, geleneklerinde doğu dinlerinin yaşam-ölüm felsefelerinin kalıntıları her zaman görülmektedir. Batı dini olan İslamı, bu gelenekleriyle yoğurarak daha 13'üncü asırda tam bir Masonik felsefe dengesi meydana getirmiş oldukları inkâr edilemeyecek kadar açıktır.

Bu yüzdendir ki, Masonluk biz Türklere hiç de aykırı düşmemektedir. Bir Papa veya onun yerini tutan bir patrik, bir *arch-bishop*, aykırı bulunduğu Masonluğa hiçbir zaman girmedikleri halde, bizde bir halife müslimin (V.Murat) veya bir şeyhülislam (Musa Kazım ve Ürgüplü Hayrullah Efendiler) kolaylıkla girmiştir.

İşte Masonluğa Türklerin ikinci katkısı da, Masonluğu kabul eden yüksek din adamları olmuştur. Bu suretle Hristiyanlar Masonluğu afaroz ederken, Müslümanların Mason olmaları teşvik görmüştür. Bu suretledir ki Masonluk, Müslüman memleketlerinde kolayca yayılabilmektedir. Masonlukta evrensellik tamamlanmıştır.

Masonluğa üçüncü ve en son Türk katkısı da, yemin kürsüsüne Kur'anın da açık olarak konulmasını temin etmek olmuştur. 1956 da Türkiye Büyük Locasının kurulmasını müteakip intizama girme gayretleri ve nihayet 1965 yılında İskoçya Büyük Locasının bir Büyük Heyeti tarafından tanzim edilmiş bulunması, bütün dünyanın muntazam Büyük Localarıyla dostluk temasımızı kurmuştur. Önce İskoçya Büyük Locası ve sonra New York Büyük Locası yemin kürsülerimizde üç kitabın bulundurulmasını hayranlıkla görmüşler ve yavaş yavaş bu usulün yaygınlaşmaya başlamasına engel olmamışlardır.

SANATKAR KARDEŞLERİMİZ (12):

HALUK TEZONAR

○ Sanat hayatınızla ilgili kısa bir özet verebilirmisiniz?

○ 1942 doğumluyum. Lise öğrenimim sırasında İstanbul Belediyesi Konservatuvarı Klasik Batı Müziği Kontrbas Bölümüne bir süre devam ettim. 1961 yılında İstanbul Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulunda Sanat öğrenimime başladım.

Haluk Tezonar

Seramik-Porselen Sanayii mesleki stajlarımı Almanya'da tamamladım. 1965 yılında aynı Yüksek Okula Asistan oldum. Dört yıl süren bu dönemi, «Kütahya Çiniciliğini Geliştirme Olanakları» adı altında hazırladığım tez ile tamamlayarak 1969 yılında Öğretim Üyeliğine atandım. Üç yıl Bölüm Başkanlığı idari görevinde bulundum. 1985 yılında Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesine Prof. Dr. olarak atandım. Kuruluşunda bulunduğum Heykel Bölümünde görev aldım. Beş yıldır bu bölümde Öğretim Üyeliği ve idari görev olarak Bölüm Başkanlığı yapmaktayım. Almanca ve Yüksek Okul seviyesinde İngilizce biliyorum. Sanat çalışmalarına 1966'dan bu yana devam etmekteyim. Birçok Uluslararası yarışmalara ve sergilere katıldım. Yurt içi ve dışında yirmi kişisel sergi açtım. Yurt içi ve dışında uygulanmış anıtlarım vardır. Yurt içi ve dışında Müze ve özel koleksiyonlarda yapıtlarım bulunmaktadır. Bazıları şunlardır.

1966. Fransa Uluslararası Korsika Anıtı yarışması. I. Ödül.

1967. Fransa Moliere Anıtı Uluslararası yarışması. Sergileme. Ödül.

1975. Fransa Fransız Hava Şehitleri Uluslararası Anıt Yarışması. 3. Ödül.

1980. Ankara T.B.M.M. Atatürk Anıtı. Başarı Ödülü.

1983 Kayseri Atlı Mareşal Atatürk Anıtı yarışması. I. Ödül.

1986. İstanbul Fatih Anıtı yarışması. 2. Ödül. Uygulama hakkı.

Yurt içi ve dışında uygulanmış 35 Anıt ve Heykelim oldu. Bazıları, Kayseri Akseki-Kırıkkale-Hereke-Keşan-Biga-İstanbul Atatürk Anıtları-Polatlı Sakarya Şehitleri Anıtı-İstanbul Mimar Sinan-Fuzuli-Turgut Reis-Cezairli Hasanpaşa Anıtları-Söğüt Türk İmparatorlukları Anıtı-Demre Noel Baba ve Dünya Çocukları Anıtı-Marmaris Balıkçı Ailesi Anıtı-İstanbul Deniz Müzesi ve Harp Akademileri, Deniz Harp Okulu Müzeleri Büyük Türk Denizcileri Büstleri-Irak Bağdat MeçhulAsker Anıtı ve Kral Hüseyin Sadam Anıtları vs.

○ Sanata nasıl ve nerede ilgi duyunuz?

○ Ailece Sanat'a karşı büyük ilgi duymaktayız. Dedemin bugün profesyonel denilebilecek seviyede çalışmış olduğu yağlıboya tabloları vardır. Kendisi Atatürk zamanında kaymakamlık görevi yapmış olmasına rağmen, yoğun işlerinden ayırdığı zamanlarında içindeki sevgi ve alev ile durmadan yaratmış. Babam Askeri Doktor'du. Son görevi İstanbul Harp Akademileri Başhekimliğidir. Sevgi ile çizmiş olduğu desenleri hala içtenlikle, güzel duygularla seyredirim. Annem uzun yıllar Klasik Türk Müziği alanında hocası Fulya Apaydın ile çalışmış, talebeler yetiştirmiştir. Hocası Nühket Aksoy'dan 15 yıl resim dersi almış, sergilere katılmıştır. Oğlum Hakan Tezonar 1966 doğumlu ve İstanbul Devlet Konservatuvarı Yüksek Piano Bölümü mezunudur. Halen aynı Üniversitede Yüksek Lisans ve

Öğretim Görevlisi yapmaktadır. Birçok resital ve konserlere katılmış, ödüller almıştır. Sanat'a ilgilim aileden doğmuş ve devam etmektedir.

○ Masonik hayatınız ne zaman ve nerede başladı?

○ Masonik hayatım 1982 yılında İstanbul İdeal Muhterem Locasındaki tekrisim ile başladı. Masonik eğitiminden almış olduğum disiplin ve inanç, düşüncelerimin ve dolayısı ile sanatımın gelişmesinde büyük bir etken olmuştur. İdeal ölçüler, Denge ve Ahenk, sanat eserindeki öz, İnsan Sevgisiz olamaz. Bugün yaşadığımız çağda birçok alanlarda yapılan gelişmelerde menfaat ilişkileri İnsan Sevgisini gölgelediği için, mutsuzluk ve acılar olmaktadır. Halbuki salt İnsan Sevgisi üzerine kurulmuş bir dünyada yaratılan herşey, tüm İnsanların mutluluğu ve beraberliği için ortaktır. Böyle bir dünya, etrafına birleştirici ışık, sıcaklık ve sevgi saçan ve güzeli özünde taşıyan bir sanat eseri gibidir.

Çağdaş soyut resmin öncülerinden Mondrian'ın insanlığa ışık tutucu bir sözünü anmadan geçemiyeceğim; Büyük Usta, İnsan Sevgisi ve Sanat'ın özünü şöyle tanımlıyor: İnsan Sevgisi tüm dünyayı sardığında, Sanat ortadan kalkacaktır. Çünkü Sanat, yaşanan uyumsuzluklara yönelen dengedir.

Evrenin Ulu Mimarı tüm dünya Mason Kardeşlerinin yapımına devam ettikleri İNSANLIK SEVGİSİ adlı eserlerinin tamamlanmasına yardımcı olsun.

BİR YAŞAM BİÇİMİ OLARAK MASONLUK

Elbert BEDE

Çok kimse Masonluğu tanımlamaya uğraşmış, ama bunlardan pek azı başarıya ulaşmıştır. Genellikle kabul edilen açıklama, mesleğimizin, bir takım üstü kapalı rumuzlarla örtülü, simgeler yoluyla öğretilen bir bilim olduğudur. O simgeleri, dolayısıyla Masonluğu herkesin kendi görüş açısından değerlendirdiğini göz önünde tutarak, ben de bir tanıma ulaşmaya çalışacağım:

Masonluk, bir yaşam biçimi, yaşam kuramı, felsefesidir. Onu, yakınlarımızla, çevremizdekilerle ilişkilerimiz belirler, ortaya çıkarır. Masonluk, dilimizle belirttiklerimiz değil, kalbimizde yaşattıklarımızdır. Gerçek Mason, simgelerin arkasında yatan anlamı günlük yaşamda verdiği örneklerle açıklayabilen, o simgelerin, Süleyman Tapınağı'nın kurulmasından çok daha önceleri taşıdığı anlama ulaşabilen kişidir.

Mesleğimiz, insanlar arasında gerçek kardeşliğin kurulmasını sağlayacak güçtedir. Yanlış inanışların, önyargıların alt edilmesi için, uzun ve yorucu çabaları gerektiren bu ideal, hiçbir zaman, aslı esası olmayan bir düşünce değildir. Savaş bayraklarının tümüyle indirileceği, savaş tanklarının çift süren traktörlere dönüşeceği, «Hür Masonluk» adıyla anılan ölümsüz gerçeklerin bütün Evrende, bizim simgelerimizin ışığında, barış içinde uygulanacağı günlere ulaşacağımıza, en azından, o günleri içimizden bir çoklarının görebileceğine inanıyorum. İşte o zaman, gerçek anlamda Masonluk insanlığın içinde kök salmış olacaktır.

(Çeviren : Üner BİRKAN)

DÜNYAMIZ 4.600 MİLYON YAŞINDA

BU İNANILMAZ SÜREYİ EĞER DAHA ANLAŞILIR BİR KAVRAMA DÖNÜŞTÜRMEK İSTERSEK, DÜNYAMIZI 46 YAŞINDAKİ BİR İNSANA BENZETEBİLİRİZ.

BU İNSANIN İLK 7 YAŞI HAKKINDA PEK BİLGİMİZ YOK.

GENÇLİK YILLARINI DA TANIYAMIYORUZ. YALNIZCA DÜNYANIN

42 YAŞINDA, BİTKİ ÖRTÜSÜ İLE KAPLANMAYA BAŞLADIĞINI BİLİYORUZ.

DİNOZORLAR VE KOCA SÜRÜNGENLER BİR YIL ÖNCESİNE,

45 YAŞINA, KADAR YOKTU. MEMELİLER 8 AY ÖNCE ORTAYA ÇIKTILAR.

GEÇTİĞİMİZ HAFTANIN ORTALARINA DOĞRU İLK İNSAN BELİRDİ. HAFTA

SONUNDA DA BÜYÜK BUZ ÇAĞI DÜNYAYI BUZLARLA ÖRTÜVERDİ.

MODERN İNSAN YAKLAŞIK OLARAK SON 4 SAATTİR VAR. ŞU SON 1 SAAT

İNDE ZİRAATİ KEŞFETTİ. ENDÜSTRİ DEVRİMİ 1 DAKİKA ÖNCE BAŞLADI.

VE İŞTE ŞU SON 60 SANİYE İÇİNDE DÜNYAYI BÖYLESİNE KÜL ETTİ.

ŞİMDİ DE YAKLAŞIK 500 HAYVAN TÜRÜNÜN ORTADAN KALKMASI

PAHASINA İNANILMAZ BİR HIZLA ÇOĞALIYOR VE GÜNEŞ SİSTEMİNE

UZANIYOR.

YARIN MUTLAKA YAPACAĞIM! BUGÜN YETERİ KADAR HATA YAPTIM.

"DERMA 1989" dan derleyen
Dr. M.T.

OSMANLILARDA

MASONLUĞA AİT İLK KAYITLAR (3)

Suha UMUR

ESRAR-I FARMASON

Kitabın adı	:	Esrar-ı Farmason
Yazarı	:	Belirtilmemiş
Çeviren	:	Tefrik Komisyonu azasından Mehmet
Basıışı	:	İstanbul, 1293 (1877/1878) Maarif nezaret-i celîlesinin ruhsatıyla Kırkanbar matbaasında tab' edilmiştir. (18x12), 112 sahife, eski türkçe.

Kırım harbinden sonra (1856) ard arda açılan Mason Locaları, Masonluğa olan merak ve alâkayı arttırmıştır. Türkiye'de Masonluk hakkında yazılmış olan ilk kitaplar da bu sıralarda yayınlanmıştır. 1871/1872 senelerinde «Merhum Pertev Paşanın habnamesi», kısa bir müddet sonra da «Pertev Paşanın habnamesinin lâhika-sı» isimli risaleler basılmıştır. «Habname», Pertev Paşa tarafından yazılmış olmakla beraber ölümünden sonra bastırılmıştır. «Lâhika»nın ise basıldığı tarih gibi yazarı da belli değildir. Pertev Paşanın isminden istifade için bu şekilde isimlendirilmiş olduğu anlaşılmaktadır. Abdülaziz devrinde çıkan bu kitapların ikisi de Masonluğun aleyhindedir [1].

Masonluk hakkında neşredilen kitapların üçüncüsü, «Esrar-ı Farmason» adlı bir tercümedir. 1877-1878 senelerinde, yani 2. Abdülhamid'in ilk yıllarında basılan kitabın aslının fransızca olduğu ve içindeki «Milâd-ı İsadın 1822 tarihinde yani bundan elli iki sene mukaddem...» ibaresinden kitabın aslının 1874 senesinde yazılmış olduğu anlaşılmaktadır. Çeviren, önsözünde, birkaç kitaptan istifade ederek

bu risaleyi meydana getirdiğini söylemekte ise de bir kitabı esas aldığı görülmektedir. Asıl kitapta, Fransada da merak konusu olan Masonluğun sırlarını açıklamak maksadı güdülmüştür. Çevirenin, gerek «mukaddime»sinde yazdıklarından, gerekse koyduğu dipnotlardan Mason aleyhtarı bir kimse olduğu ve tercümesini yaptığı kitaptan pek bir şey anlamadığı fark edilmektedir.

Mütercim en başa kitabın gayesini açıklayan şu notu koymuş:

«Farmason cemiyeti ne vakit ve garaz (hedef, gaye) ve maksada mebnî teşekkül etmiş ve el-hâlet-ü hâzihi (şimdiki halde) onun tasavvurat ve teşebbüsâtı neden ibaret bulunmuş olduğuna dair risaledir.»

Mütercim, kitaba yazdığı önsözde de özetle şunları söylemektedir :

«Bu risalenin incelenmesinden anlaşılacağı gibi Masonluk sadece İngiltere hükümdarlarından birini hal etmek (Tahttan indirmek) için kurulmuş olduğundan halkın ayıplamasından veyahut hükûmetin zorlama ve korkutmasından çekinen sair fırkalar gibi bu cemiyet te asıl gaye ve maksadını, iyice güvenmediği kimselerden saklamaktadır. Bu yüzden bu cemiyetin gaye ve maksadı Avrupa'da bile uzun müddet bilinmemiştir. Ancak Avrupa'da ilim ve kültür gereği gibi etrafa yayılmış olduğundan cemiyet üyelerinin arasında bulunan dirayet ve fetanet sahibi bilgili kimseler, cemiyet içinde üst mevkilere geçince bunun aslının ve esasının sakatlığını görmüşlerdir. Bunlar vatandaşlarına bu yolda bir hizmet etmek için cemiyetin durumunu açıklayan bir çok kitap yayınlamış olduklarından, cemiyetin gaye ve maksadının ne olduğu Avrupa'da hayli vakitten beri herkes tarafından bilinmektedir. Eski haysiyetinden eser kalmıyan bu cemiyetin fesh edilerek herkese faydalı bir cemiyetin bir an evvel kurulmasına teşebbüs edilmesi çoktan beri ihtar ve tavsiye olunmaktadır.

Osmanlı lisanında ise bu cemiyetin ahvaline dair lûzumlu tafsilâtı hâvi bir eser henüz yayınlanmış olmadığından halkın çoğu farmason güruhunun yalnız dinsizliğinden bahs etmekte, bazıları da bunların sadece birbirlerine yardım etmekte olduklarını zannederek yanılmaktadır.

Beş on sene evvel İstanbul'da açılan Mason Localarına devam edenler ise işin doğrusunu hiç bilmediklerinden bu cemiyete hadden fazla önem verip faziletlerini ve vehm ettikleri faydalı işlerini göklere çıkarmaktadırlar.

İşte hem bu cemiyet üyelerinin bilmeyerek girdikleri farmason mezhebinin günah ve hakikatini kendilerine temiz yürekle anlatmak ve bildirmek ve hem de farmason güruhunun, ne insanlara ne de devlet ve millete faydalı olmak şöyle dursun, böyle bir şeyi düşünmenin bile doğru olamayacağını kuvvetli belgelerle isbat etmek için, elde bulunan bazı güvenilir kitapları tercüme edip özetlemek suretile işte bu Esrar-ı Farmason adlı risale üç fasıl üzerine tertib edilmiştir.»

Bir fikir vermek üzere kitabın baş tarafı aynen aşağıya alınmıştır :

Birinci fasıl

Cemiyet-i mezkûrenin suret-i teşkili ile bazı muamelâtına dairdir.

Farmason cemiyetinin ahval ve vukuatını ber-tafsil zabt ve tahrir ile fransalı "Clavel" [2] nam müverrihin tahkikatına göre cemiyet-i mezkûre azası her bir millet ve mezheb ahalisinin sınıf-ı adidesi (çeşitli sınıfları) efradından ibaret olup bunlar yekdiğerine muhabbet ve icadı takdirinde muavenet etmek usul-ü kadîmeleri iktizasından olduğundan her mülk ve diyarda yekdiğerini tanımak için bazı alâmet ve işarât-ı mahsuseleri vardır.

İşbu cemiyetin "loj" yani lonca odası namıyla dünyanın her tarafından müteaddid cemiyetgâhları var ise de bunlarda bir siyakda (sözün gelişi) ne içtima ve ne de icra-yı âyin edilmeyip hükûmet-i mahalliyenin müsaade veyahut mümanaatına göre alenen veyahut hafiyyen icra olunur.

Milâd-ı İsa'dan 1822 tarihinde yani bundan elli iki sene mukaddem icra olunan tahkikata göre tarih-i mezkûrda icra-yı âyine mahsus farmason loncaları takriben üçbinden ibaret idi. Farmasonların her bir şehirde bir veyahut daha ziyade lonca odaları olup bunların her biri dahî Muhterem tâbir olunur bir reisin zir-i idaresinde bulunur ve Muhterem'in müddet-i riyaseti bir seneden ibaret olduğundan sene hitamunda tebdil olunup yerine kur'a keşidesiyle başkası intihap olunur ve farmason cemiyetince retez-i malûmeden (bilinen derecelerden) birini henüz ihraz etmemiş azaya cemiyetce hiç bir memuriyet verilmez. Bundan başka cemiyet-i mezkûrenin her bir devletin mülkünde bulunan lonca odalarının muamelâtına nezaret etmek üzere "Grandoryan" yani mabed-i kebir namında birer lonca odası bulunduğundan bunun azası sair lonca odalarının meb'usanından ibaret olup reisi dahî üstad-ı kebir tesmiye olunur.

(Devam edecek)

[1] Bu iki kitap için bk. Kemal Salih SEL, Geçen Asırda Türkiye'de Masonluk Aleyhtarı ilk Neşriyat, *Türk Masonluk Tarihine Ait Üç Etüd*, Mimar Sinan Yayınları 2, 1973.

[2] CLAVEL, F. T. Bègue-Fransız Mason tarihçisi. 1843'te «*Histoire pittoresque de la Franc-Maçonnerie*» ve bir kaç sene sonra da «*Almanach pittoresque de la Franc-Maçonnerie*» adlı kitapları yazdı. (S.U.)

ARAŞTIRMA LOCALARI

Alec MELLOR

Bilindiği gibi, 3 çeşit L. vardır: Ritüelik çalışma yapan L., Eğitim L.'sı ve Araştırma L.'sı. Bunların ilki olağan Masonik çalışmaları yürütürken, mesleğimizi ilgilendiren konularda da konferanslar tertip edebilir. Eğitim L.'sı, tabir caizse, fiktif bir L.'dir. Amacı, bir eğitimcinin yönetiminde merasimlerin provasını yapmaktır: Ritüelimiz kutsal bir dramayı andırır, aktörler de bizleriz. 1823'den bu yana, Emulation Eğitim L.'sı bu tarzda çalışır.

Bir Araştırma L.'sının yapısı başka bir L.'ninkinden farksızdır; görevlileri vardır, ritüele uygun tarzda çalışmalarını açar ve kapar. Ancak, tekris ve terfi işlemlerini yapmaz ve böylece gayretinin tümünü Masonik araştırmaya tahsis eder. Bu bir seçimdir, zira, yasalarımıza göre, bir Araştırma L.'sının harici tekris etmesine engel yoktur; Araştırma L.'sı, kendi iradesiyle çalışmalarını entelektüel seviyeye inhisar eder. Bu nedenle

üyeleri başka L.'larda tekris olmuş K'lerdir ve Krali Sanatı kendi L.'larında devam ettirirler. Gerçekten, Araştırma L.'sının faaliyeti ananevi ve ritüelik şekliyle fransızluk uygulamasının yerini tutmaz, onu tamamlar. Araştırma L.'sının amacı, L.'larda, mesleğimizin üyelerinin genel ilgisini çekecek yalnızca Masonik konularda konferanslar tertip, akabinde de, K.'çe müzakereyi teşvik ederek, K'leri fikrî açıdan zenginleştirmektir. Konferansları hiçbir zaman oylama izlemez ve tartışmalar dikkatle önlenir. Konferans metinleri kaydedilerek yıl sonunda kitap şeklinde yayınlanır ve böylece toplantılara katılan K.'lerle, tüm dünyaya yayılmış (çok kere kendileri de araştırma yapan ve kendileri gibi düşünenlerin çalışmalarını izlemek isteyen) muhabir üyelerin istifadesine sunulur. Bir Araştırma L.'sının programı böylece tanımlandığında, akla hemen bir soru gelir: Müzakerelerin izleye-

ceği konferansları herhangi bir L. düzenleyebileceğine göre, fark nerededir? Bir noktada, tüm L.'lar araştırma yapmıyorlar mı? Dolaşısıyla her L.'ya Araştırma L.'sı denemez mi?

Her ne kadar garip gözüktürse de, sorunun cevabı «hayır» dır. Herhangi bir L.'da yapılan çalışmalarla Araştırma L.'sında verilen konferanslar arasında esasta bir fark vardır. Bu bir derece farkıdır.

Burada sarıh olmaya çalışalım. Anderson, anayasasında FM. luğun tanımını yaparken, «FM. 'luğun başka türlü hiçbir zaman bir araya gelebilecek kişiler arasında gerçek dostluğu pekiştirebilecek bir birleşme merkezi» olduğunu yazar. Masonların arasında doğuş, asalet veya servet açılarından fark gözetilmediği gibi üniversite diploması, ünvanlar, akademik ödüller gibi ölçülerle de, teorik bilgi ve bilgelik düzeyi hakkında da fark gözetilmez. FM. 'luk şecere aramaz. Kişinin banka hesabı onu ilgilendirmez. Yarışmalar tertip etmez. Adaylarını yalnızca Landmarklara uyacaklarını taahhüt eden hür ve namuslu kişiler arasından seçer. Başka da bir şartı yoktur.

Ancak, eğer kişi Masonluk amaçlarına göre hareket edecekse, ne olduğunu ve nereden geldiğini anlayabilmelidir. Kuruluş ve tarihinden söz edildiğinde, zamanın sisi içinde yolunu şaşırmamalı, hayalperestlerin kuralları tanzim etmelerine de izin vermemelidir. Saflığını korumalıdır. İntizam, lekesiz bir elmas gibi olmalıdır, ıcabında kesmekten çekinmemelidir...

Teknik bilgi kendi başına bir ülkenin entelektüel seviyesinin göstermesi olmayarak, üniversitelere de ihtiyacı olduğu gibi, FM. 'luk da uzmanlarına ve söz gelişi, laboratuvarlarına ihtiyaç duyar.

Mesleğimizin laboratuvarları araştırma L.'larıdır. Bir Araştırma L.'sının diğer L.'lara faikiyeti, Bü. L. gibi emir verme yetkisi yoktur. Üst Derecelerle de hiçbir surette ihtilâfı olamaz, zira bunların faaliyeti tekrisle iykaaf düzeyindedir. Oysa Araştırma L.'sı kendisini entelektüel araştırma düzeyinde görür. Hatta, kimyasal saflıkta masonluk uygular bile denebilir.

Şimdi bir Araştırma L.'sının tanımına daha yakından bakalım. Söz konusu olan araştırma tam olarak nedir? An'ane derhal

bunun tarihsel araştırma olduğunu gösterir. Bilinen en eski araştırma L.'si olan «Madras Sosyal Dostluk L.'si» (1846-1855) (Social Friendship Lodge of Madras) bunu kendine şiar edinmişti. Masonik bir cemiyet olarak araştırma L.'sına ilk defa tüm boyutlarını veren ise İngiltere Birleşik Bü. L.'sına bağlı, ünlü 2076 No.'lu Quatuor Coronati L.'si olmuştur. Q.C. bilimsel masonik tarih araştırmasını yaratmıştır. Geçmişe baktığımızda, Regius şiirinin veya «Eski Mükellefiyetlerin» başındaki sözde tarihî kısmın dindar yazarları, Mesleğimizin kaynağını efsane ışığında gösterdiklerinde, onları kınamamak gerekir. Onlar evliya tezkeresi muharrirleri (hagiographer) idiler. Anayasa kitabının ilk kısmında, Anderson çok daha büyük bir günah işleyerek tarihçi olduğunu iddia eder. Bugün, de-ğil tarihçi, inanılır bir şahit dahi olmadı-ğı anlaşılmıştır. Masonlu-ğun bilimsel tarihi, 18 ci yy. da Preston veya Rahip George Oliver'le de başlayamamıştır; öncüsü Alman alimi George Kloss(1787-1854) olmuş, onu da Findel (1828-1905) izlemiştir. 1884 yılında bir grup gerçek bilim adamının Q.C. L.'sını kurmasıyla, Masonluk sa-bit fikirlerden, kökünü peri ma-sallarında, hayal meyvelerinde,

hatta hezeyan (delirium) içinde aramaktan, ilk defa, vazgeçmiştir. İngiltere'de Gould ve Hughan, Almanya'da W. Begemann gibi in-sanlar, Masonluk Tarihinin genel tarih disiplini ve metodlarıyla araştırılması gereğini kabul ettirmişlerdir. Bu ileriye dönük önemli bir adımdı ve Q.C.L.'sının dünya-da birinci Araştırma L.'si olarak ta-nımlanmasının nedeniydi. Ancak bu ileri adım kesin olamadı. Eski mitik kavramlar yok olma yerine sindiler ve yeni saldırılar için sü-rekli fırsat kollarlar. Araştırma L.'lerinin görevi bu sayıklamala-rın karşısına sürekli olarak bilim bayrağını sallamaktır. Bu onların başlıca yararadır.

(Grande Loge Nationale Française'e bağ-lı, Paris'te ve İngiliz dilinde çalışan 30 nume-ralı PHOENIX Araştırma Locasının Üs. Muh. 'i, ünlü tarihçi Alec Mellor K.'in İsad Ko-nuşmasından kısaltarak çeviren: Celil LAYIK-TEZ.)

Derginizde «Okuyucu Mektupları» adlı bir bölüm ayrılmış ve «Derginizin» 1. cilt 9. sayısı 'nda «Yurt içinden» başlığı altında İstanbul Vadesi'ndeki kütüphanenin çalışmaları hakkında bilgi veriliyor. Ben de Ankara Vadesi kütüphaneye görevlisi ve bir kütüphaneci olarak vademiz kütüphanesi hakkında bilgi vermek istedim. Hazırlayacağım yazı dizisini bölüm bölüm yayınlıyorum.

Dizi şu bölümlerden oluşuyor :

- Masonik çalışmalar açısından kütüphanenin önemi,
 - Kütüphaneye yayın sağlama (Bağış, satın alma, değişim),
 - Kütüphane materyalinin tanıtımı (türleri, sayısı vs.),
 - Kütüphaneden yararlanma (Okuyucu materyale hangi yollardan ulaşabilir, materyalden etude, kütüphanede nasıl yararlanabilir.),
 - Okuyucu istatistikleri (Kütüphaneden yararlananların sayısı),
 - Kütüphaneler arası işbirliği,
 - Kütüphanenin gelişmesi ve daha iyi hizmet verebilir duruma gelebilmesi için neler yapılabilir?
- İlk bölümü aşağıda sunuyorum;*

MASONİK ÇALIŞMALAR AÇISINDAN KÜTÜPHANENİN ÖNEMİ

Ayşe AŞKIN

«Bilginin» ve «bilgi edinmenin» önemi çağımızda daha çok anlaşılmaya başlamıştır. Çünkü medeniyet bugün bu düzeye, bilginin gelişmesi sonucu varabilmiştir. İnsanların araştırmaları sonucu her alanda gelişme sağlayabilmesi için araştırma yapabilecekleri sağlıklı bir ortam yaratmak gerekir.

Kütüphaneler türlerine göre farklı amaçlarla bu ortamı yaratacak; verdiği hizmetlerle araştırmacılara çalışmalarında destek olacak en önemli kurumlardan biridir.

Konuya «Masonluk Mesleği» açısından bakarsak:

Kütüphaneler öncelikle masonik araştırma yapanlara, çeşitli türdeki materyale sağlayacağı ulaşım ile ışık tutacaktır. Araştırmacı konusuyla ilgili olarak daha önce yapılan çalışmaları görmek incelemek isteyecektir. Bu çalışmalara en kısa sürede ulaşarak üzerinde çalışma yapabilmesi, organize bir kütüphaneden yararlanmasıyla mümkündür.

Yeni katılan üyelerin «Masonluk nedir, iyi bir mason nasıl olunur» gibi sorularına kütüphane materyali aracılığıyla yanıt bulabilecekleri yer yine kütüphanedir. Ayrıca yeni üyelerden bir çoğunun masonik konularla ilgili, yok denecek kadar az yayını okumuş olduğu da gözönüne alınır; masonik eğitimlerini desteklemek ve konuyla ilgili bilgilerinin artmasını sağlamak açısından kütüphanenin önemi büyüktür.

Bir de masonik konulu kaynakları diğer tür kütüphanelerde örneğin halk kütüphaneleri, okul kütüphaneleri, özel kütüphaneler' de organize bir şekilde bulamayacağımızı düşünürsek; böyle bir araştırma ortamını bizim yaratmamız gerekecektir.

İşte bu nedenlerle her vadiye «Mesleğin» amaçlarına ulaşmasını destekleyecek buna araç olacak bir kütüphanenin tesisine gerek vardır.

ENVER NECDET EGERAN BİR BÜYÜK ÜSTADIN MASONİK HAYATINDA KIRKYIL

Yalçın KÜTÜKÇÜOĞLU

HARICI YAŞAM ÖYKÜSÜ

Eski Büyük üstadımız Enver Necdet EGERAN Kardeşimiz 17 Ocak 1907 tarihinde Kıbrıs'ta doğdu. İlk, Orta ve Lise öğrenimini Kıbrıs'ta tamamladıktan sonra, 1926 yılında göçmen olarak geldiği anavatana yerleşti. Türkiye'de Maden Yüksek Mühendisliği ve devlet hesabına Fransa'da Jeoloji Yüksek Mühendisliği öğrenimlerini takiben; Nancy Üniversitesinde Fen Doktorasını tamamladı. Bu itibarla harici meslek ünvanı Doktor Yüksek Mühendistir. Çok iyi derecede Fransızca ve İngilizce bilmektedir.

EGERAN Kardeşimizin ilk işi Zonguldak'ta Fransızlar tarafından işletilen kömür ocaklarında işletme mühendisliği görevi olmuştur. Daha sonra yedek subay olarak vatani görevini tamamladı. 1935 yılında kuruluşunda aktif rol üstlendiği Maden Tetkik ve Arama Enstitüsü'ne katıldı. Bu kuruluşun çeşitli kademelerinde 20 yıl süre ile çalışarak yurdumuzun petrol ve maden gibi yeraltı zenginliklerinin bulunmasında ve geliştirilmesinde önemli katkıları oldu. 1954 yılında yine kurucuları arasında bulunduğu Petrol İşleri Genel Müdürlüğüne geçti ve 2 yıl süre ile bu kuruluşun Genel Müdür Yardımcılığı görevini yaptı. Bu sırada hazırlanan Petrol Ka-

nunu'na emeği geçti. Bu görevinden kendi isteği ile 1956 yılında emekliye ayrıldı. Daha sonra Türkiye'de petrol arama faaliyetlerine başlayan Mobil şirketine katıldı ve 12 yıl süre ile bu şirketin Genel Müdürü olarak görev yaptı. 1968 yılından itibaren önce Ankara ve sonra İstanbul'da kurmuş olduğu mühendislik ve müşavirlik firmaları ile harici mesleki faaliyetini 58 yıldan beri kesintisiz olarak fiilen sürdürmektedir.

Mesleği ile ilgili çok sayıda basılmış kitabı, yerli ve yabancı literatürde yayınlanmış makaleleri ve incelemeleri bulunan EGERAN kardeşimiz; yine mesleği ile ilgili olarak birçok da başarı ödülü almıştır.

EGERAN kardeşimiz, 1933 yılında Sabriye Hemşiremiz ile evlendi. 1934 yılında Birol ve 1943 yılında Erol adlarında iki oğlu dünyaya geldi. Birol, Robert Kolej ve A.B. Devletlerinde İnşaat Mühendisliği ve Ekonomi; Erol da yine Robert Kolej ve A.B. Devletlerinde Makina Mühendisliği ve Ekonomi öğrenimi gördüler. Büyük oğlu Birol EGERAN, 1973 yılında henüz 39 yaşındayken müessif bir trafik kazası sonunda Tanrı'nın rahmetine kavuşmuştur. Küçük oğlu Erol EGERAN Kardeşimiz, Freedom Muhterem Locasının üyesidir.

EGERAN kardeşimiz, 24 Ekim 1949 akşamı yani 42 yaşındayken DOĞUŞ Muhterem Locasında Nur-u Ziya'ya kavuştu. Önericisi rahmetli İlhami ATAYIK ve ilk Üstad-ı Muhterem rahmetli Dr. Saip ÖZER kardeşlerdir. EGERAN kardeşimizin tekris olduğu 1949 yılı, Türk Masonluğunun Büyük Üstad'sız kaldığı 1935-1951 dönemine rastlamaktadır. Doğuş Muhterem Locasının da, Türk Masonluğunun uyanma yılı olan 1948'i takiben Yüksek Şura'dan alınan patentle kurulan ilk 13 Locadan onuncusu olduğu ve 1949 yılında kurulduğu belirtilmelidir. Yani EGERAN kardeşimiz, Doğuş Muhterem Locasına kurulduğu yıl içinde girmiştir.

EGERAN kardeşimiz, Doğuş Muhterem Locasında, Mayıs 1950 de Kalfalığa geçmiş ve Ekim 1950 de de Üstadlığa yükseltilmiştir.

EGERAN Kardeşimizin, bu süreç içinde yapmış olduğu yurtdışı-içi gezilerinde Masonik çevrelerle olan temaslarında, Türkiye'deki Masonluğun oldukça zayıf ve tanınmamış bir kurum olarak değerlendirildiğini, üzülerek öğrendi. İşte bu tarihlerden, yani 1950 yılından sonra; tüm masonik yaşantısını, Türk Masonluğunun düzenli bir konuma geçmesi ve tüm dünyada tanınan bir kuruluş olması için gerekli yoğun ve özenli çalışmalara ayırdı.

EGERAN kardeşimiz, rahmetli Fikret ÇELTİKÇİ kardeşimizin öneri ve teşvikleri ile, daha bilimsel Masonik çalışmalar ve atılımlar yapabilmek amacıyla kurulması tasarlanan Bilgi Muhterem Locasının 25 kurucu

üyesinden biri oldu ve Bilgi Muhterem Locasında sırasıyla, 1952 yılında Hatip, 1953 yılında ikinci Nazır, 1954 yılında Birinci Nazır görevlerini yaptıktan sonra; 1955 yılında da Locanın Üstad-ı Muhteremliğine seçildi.

EGERAN kardeşimiz, 16 Aralık 1956 tarihinde bağımsız Türkiye Büyük Locasının Ankara'da kurulmasını takiben Türk Masonluğunun düzenli masonluğa uyumu için Bilgi Muhterem Locasının yapmış olduğu çalışmalarda aktif görevler üstlendi.

EGERAN kardeşimiz, özellikle 1958 yılında Türkiye Büyük Locasına Büyük Sekreter seçildikten sonra Türk Masonluğunun tanınması için gerekli girişimleri yoğun olarak sürdürdü. Kişisel olanaklarını da kullanarak, yurtdışında masonik çevrelerle sık temaslar yaptı. Büyük Locanın İstanbul'a naklinden sonra da, 1960 yılından itibaren Büyük Birinci Nazır ve 1961 yılından itibaren Büyük Üstad Kaymakamı görevleriyle, Türk masonluğunun düzenli dünya masonluğu tarafından tanınması amacıyla kişisel gezi ve girişimlerini daha yoğun bir biçimde sürdürdü. Bunun sonucu olarak, 1963 yılına kadar İskoçya ve New York Büyük Locaları da dahil olmak üzere diğer bir çok düzenli Büyük Loca, Türkiye Büyük Locasını tanıdılar. Bu arada, İskoçya Büyük Locası tarafından, EGERAN kardeşimize, İskoçya Büyük Locasının Fahri Büyük İkinci Nazırlığı tevcih edildi.

1964 yılında EGERAN kardeşimiz, Türkiye Büyük Locasını temsilen New York Büyük Locasının toplantısına davet edildi ve orada Türkiye Büyük Locasının düzenli masonluk camiasındaki itibarlı yerini alması için

gerekli yöntemler üzerinde görüşmeler yapıldı. Bununla ilgili olarak İskoçya Büyük Locası konsekrasyon önerdi ve bu öneri Türkiye Büyük Locasının Genel Kurulunda kabul edildi. Böylece 1965 yılının Nisan ayında İskoçya Büyük Locası tarafından İstanbul'da yapılan Türkiye Büyük Locasının Tanzim Törenine, EGERAN kardeşimiz de İskoçya Büyük Locasının Fahri Büyük İkinci Nazırı olarak katıldı.

Tanzim heyetinde İskoçya Büyük Locası temsilcilerinin yanında bir Türk olarak Türkiye Büyük Locası Büyük Üstad Kaymakamı EGERAN kardeşimizin de yer alması, Türk Masonluğunun bağımsızlığı ve eşitliği açılarından, çok kıvanç verici bir olaydır.

EGERAN kardeşimiz, tanzim törenini takiben 2 Mayıs 1965 tarihinde Büyük Üstadlığa seçildi. Böylece 58 yaşındayken ve 16'ncı masonik yaşında Türk Masonluğunun en genç Büyük Üstadı oldu. Ancak, Türkiye Büyük Locasının düzenli Masonluk tarafından tanınan bağımsız bir organ haline gelmesini çekemeyen, o zamanki Yüksek Şüranın bazı yöneticilerinin aleyhine açtıkları basın-yayın kampanyasına çok üzülen EGERAN kardeşimiz, 14 Kasım 1965 tarihinde Büyük Üstadlık görevinden ve Masonluktan istifa etmiş ise de; Masonluktan ayrılma isteği üyesi olduğu Bilgi Muhterem Locası tarafından kabul edilmedi. Bunun üzerine EGERAN kardeşimiz, Büyük Kurul üyeleri ile birlikte topluca istifa ederek yeni seçimleri yaptırdı ve seçilen Pek Sayın Büyük Üstad Hayrullah Örs kardeşimizin is'adını bizzat yaptı.

EGERAN kardeşimiz 1982 yılının işini ve evini İstanbul'a nakletmesini takiben 1983 yılında Sevenler Muhterem Locasına katıldı.

EGERAN kardeşimiz daha sonra 10 Şubat 1989 tarihinde kurulan Güzel İstanbul Muhterem Locamızın kurucuları arasında «ŞEREF ÜYESİ» olarak yer aldı. Bugün masonluktan nur'u ziya alışının 40. yılını kutladığımız EGERAN kardeşimiz, özellikle son 25 yıldır sürdürmekte olduğu masonik konferanslarına en etkin bir biçimde Locamızda da devam etmekte; bu şekilde bizleri irşad etmekte ve özellikle gösterdiği yeni hedeflerle genç kardeşlerimizin yetişmesine ıskı tutmaktadır.

EGERAN kardeşimizin bir çok masonik makale ve konferanslarının yanında; ayrıca, 1972 yılında yazmış olduğu «Gerçek Yüzüyle Masonluk» adlı bir de kitabı vardır.

EGERAN kardeşimizin kırk yıllık masonik yaşantısı içindeki en önemli hizmeti ve en büyük başarısı, hiç kuşkusuz, bağımsız Türkiye Büyük Locasının dünyadaki düzenli masonik kuruluşlar tarafından tanınması için 1955-1965 yılları arasındaki 10 yıllık sürede, kişisel olanaklarını da seferber ederek, göstermiş olduğu unutulmaz çabaları ve üstün gayretleridir.

EGERAN kardeşimize Evrenin Ulu Mimarı'ndan sağlıklı ömürler dilerken Türk Masonluğunun özelliikle genç kuşaklarının EGERAN kardeşimizi bu yönüyle şükranla anacaklarını vurgulamak istiyoruz.

(EKİM 1989'da Güzel İstanbul Muh. L.'sında verilen bir konuşmadan...)

Muhtelif zamanlarda, bir çok K., Eski ve Kabul edilmiş Skoç ritî hakkında bilgi istemektedir. Bu hususta E. ve K.E. S. Ritî Fransa Yüksek Şûrası Hakim Büyük Amiri Henri L. Baranger (33°) K'in 1980 senesinde, 12. milletler arası Büyük Komandörler Konferansında yapmış olduğu tarif ve açıklamasını Ahmet Akkan kardeşin tercümesi ile sunuyoruz:

E.K.E.S.R.

Henri BARANGER

E.v.K.E.S.R.'i geleneksel, muntazam, tekris dayanan, şövalye ruhlu beynelmilel ve alemşumul masonik bir tarikattır(*).

1. Bir **tarikattır**, çünkü, bir ideal uğruna, görevi yerine getirmek üzere, kendi arzusu ile, hür olarak, bir nizamaya yeminle bağlı, hiyerarşik bir kardeşlik topluluğudur.

2. Bu **tarikattır inisiyattır, tekris dayandır**. Unutmayalım ki, tekris, değerli bir kişiyi, özel kaidelerle ve manevi bir etkileşme ile, istenen yola itmekten ibarettir. Tekrisin gayesi, bundan istifade edenin, manevi olarak tekâmülünü sağlamaktır. Bu tekâmül evvela zahiri iken, derece derece artan bir iç hazırlanma ile, tamamen teşekkül eder.

3. Tekrise dayanan bu **tarikattır geleneksel**. Buradaki geleneksel, muhafazakâr tabiri, metafizik anlamda kullanılmaktadır. Burada spiritüel anlamda, yeniden doğuş fikrinden ayrılmayan canlı bir intikal mevzuubahistir. Buradaki, muhafazakârlık, gelenekçilik, donmuş ve geçmiş özlemcisi muhafazakârlığın tamamıyla karşısındadır.

4. **Muntazam** masonik bir tarikattır. Bina yapıcılarının tekris sisteminde olduğundan muhakkak ki masonik bir rittir. Ancak E.v.K.E.S.R. i diğer bütün masonik ritlerden esas itibarıyla farklıdır, zira, ilk sembolik derecelerden itibaren, diğer ritlere göre daha zengin, bir tedris sistemidir, bu daha ileri derecelerde yavaş yavaş gelişecek ve tamamlanacaktır.

(*) Tarikat-tarik: Yol, tutulan yol. (A.A.).

Riti teşkil eden her derece, katedilecek yolda bir merhale ve spesifik bir ritüeldir. İlâveten muntazam bir masonik rittir. Bu cümle rite bağlı her kişinin, otantik, ananevi bir menşeinin olmasının işaretidir. Sembolik masonluk seviyelerinde, Landmarklar ve ritüellerin tatbikatının Y.Ş. selahiyetinde olmadığının unutulmaması lazımdır.

Bu şarta saygı, jüridiksiyonlar sinesinde, ancak muntazam ve tanınmış bir obediyanza bağlı muntazam sembolik locada tekris olmuş, muntazam üstat masonların bulunması ile olacaktır.

5. Bu tekrise dayanan, geleneksel, muntazam masonik tarikat, meşru olarak bir **şövalyelik** kabul edilebilir mi? Muhakkak ki Hayır. Zira, şövalyelik olabilmesi için, tarihsel şövalyelik menşeli olmalıdır. -Ancak, şövalyelik iki şekilde olabilir : Şekli ve Manevi Formel, şekli olanı; E.v.K.E.S.R. diğer ritlerde olduğu gibi, bir taraftan sanat, diğer taraftan şövalye derecelerinden teşekkül etmiştir. Yalnız aradaki fark, bunun bir karışım olmayıp, muayyen bir dereceden sonra, kendini gösteren

bir sentez olduğudur. Şövalyelige herşeyden evvel, manevi açıdan bakmak icap eder. Ritin, bize teklif ettiği görev, şövalyelik ruhuna yeni bir anlam olarak, «**Ruhani Şövalyeliktir.**»

6. Bu tarikat **enternasyonal**dir. E.v.K.E.S.R. nin dünyanın her tarafındaki Y.Ş. ile devamlı münasebetleri, çarpıcı bir şekilde, beynelmilelliğinin teyididir. Diğer taraftan, E.v.K.E.S.R. teşekküllünün, jüridiksiyon açısından, hakim ve müstakil olduğunu da hatırlatmaya lüzum yoktur.

7. Bu tarikat, **üniversal, alemşumuldür**. Ritimiz insanlara ne bir özel ideoloji, ne de geçici bir dünya görüşü verir. Üniversal tefekkür için imtiyazlı bir tenbih yolu açar. Alemşumulluğa, üniversalliğe hevesi, geleneksel metafizik menşei üzerine kurulmuştur. E.v.K.E.S.R. tarikatının ilk görev i, tek ve üniversal **HAKİKAT**' a şahadet etmektir.

8. Nihayet, E.v.K.E.S.R., yegâne esas kanunları olan 1762 constitution ve reglementları, ve 1786 Büyük Constitutionu ile teşekkül etmiş ve idare edilmektedir.

YENİ YAYINLAR:

«MASON SÖZLÜĞÜ»

Murat Özgen Ayfer, 815 sah., İstanbul 1989(*), 50.-TL.

Geçen sayıda, tanıtacağımızı belirttiğimiz «MASON SÖZLÜĞÜ», Murat Özgen Ayfer'in, başka hiç bir şey yazmasa bile, Türkiye'de masonik literatür tarihinde her zaman anılmasına sebep olmaktadır.

813 sahifelik bu büyük lügat, Dr. Vedat Yeğinsu'nun bir önsözü ve yazarın bir sunuş yazısı ile başlayıp, sözlük metninden sonra 5 sahifelik bir kaynaklar bölümü ile sona eriyor.

Daha evvel Türkçe masonik sözlük yayılmadığını söylemek doğru olmaz. Bunların arasında, merhum Antoine Zoletti K.'in küçük bir risale boyundaki çalışması, Ankara vadisindeki Uyanış Muh. L. K.'lerinin hazırladıkları ve teksir ettikleri bir lügat ve sayın Ayfer'in 1982'de hazırladığı ilk «Mason Sözlüğü»nü sayabiliriz. Ancak hiç biri bu yeni sözlüğün hacmine yaklaşmamaktadır.

Yazar sunuş yazısında, kitabın bir ansiklopedi olmadığını özellikle vurgulamakta ve bizce, kendisine biraz haksızlık etmektedir. Hernekadar «Kaynaklar» bölümünde gördüğümüz ve masonik literatürün bellibaşlı ansiklopedi ve sözlüklerin boyutunda değilse de, birçok yerlerinde ansiklopedik bilgi aktarıldığı görülmektedir. (Mackey, Coil, Lennhoff ve Ligou gibi isimlerin arasında, Gould'un ansiklopedisini de görebilmek, kaynakçayı daha bir tamamlardı kanaatindeyiz). Yine sunuş yazısında belirtilen en mühim sınırlama, bu ciltte, Sembolik Masonluğa ilaveten Eski ve Kabul Edilmiş Skoç Riti ile İngiliz Masonluğu Sistemini (?) ihtiva etmesidir. Dünyada mevcut diğer Ritler, bu sözlük kapsamına alınmamış. Nitekim kendi ifadesi ile: «...Şayet böyle bir çalışma yapılacak olsaydı, gerek kapsam gerekse

(*) Yayın yılı kitapta belirtilmemiştir. 1989 sadece bir tahmindir.

hacim bakımından en az bir bu kadar daha genişlemesi gerekirdi.»

Ayfer, daha kitabının başında, «en önemli özelliklerinden birinin, açıklama ve yorumlarda, tek yanlı değerlendirmelerde» bulunmamış olduğunu belirtmektedir. Bir sözlük hakkında değerlendirmeye yazısı hazırlanırken, kitabın bütün maddelerinin tek tek okunmasının imkânsızlığı meydana gelmiştir. Ancak, örnek olarak, Türkiye'deki masonların bölünmesi ile neticelenen 1965 olayları veya Yüksek Şuralar ile Büyük Localar arasındaki münasebetleri açıklayan değişik maddelerin tetkikinden, yazarın bu beyanının doğrulandığı görülmektedir.

«Mason Sözlüğü»ne yöneltilebilecek tenkitler arasında Ha. veya San. gibi kısaltmaların tarif edilmesi bulunabilir. Muhtelif kısaltmaların tümünü dahil etmek mümkün olamayacağı gibi, belki de bunların açıklanmaması daha uygun olabilirdi diye düşünülebilir. Keza, sözlükte kullanılan bazı kelimelerin günlük masonik kullanıma ne derecede girmiş olduğu da ayrı bir tartışma konusu olabilir. (Tesviye ruhu yerine düzeç, şeref üyesi yerine onursal üye, Hür Mason yerine Özgür Mason vs...)

Alev Saçan yıldıza Işık Saçan Yıldız, Masonik Seneye Masonik Yıl tabirinin eski şekli, skrütende olumsuz oy verilmesini siyahlama veya kırmızılama ve buna benzer bazı fazlaca sübjektif, ve doğruluğu kesin olmayan tarifler de, sözlüğün pasifine geçecek noktalar dır.

Kitabın başında, hazırlanmasında ve gerçekleşmesinde emek veya katkıları bulunan 7 kişiye bir teşekkür notu var. Bundan anlaşılacağı gibi bu sözlük, büyük bir heyet veya muhtelif bölümleri değişik mütehassıslar tarafından değil, tümüyle bir kişi -Murat Özgen Ayfer- tarafından yazılmış. Profesyonel bir ansiklopedist, derlemeci veya yazar olmadığını bildiğimiz müellifin bu eseri karşısında hayranlık ve teşekkür ilk akla gelen duygulardır. Bilgiçlik taslama niyetiyle yanlışlar bulmak, sahife doldurmak için tenkit etmek, ucuz ve kolay işlerdir. Zor olan, yazımızın başında belirttiğimiz gibi, Türkiye'deki masonik literatürün temel taşlarından biri niteliğini çok uzun zaman muhafaza edecek gibi görünen bu sözlüğü meydana getirmektir ve Murat Özgen Ayfer bunu tam ve mükemmel bir şekilde başarmıştır.

M.M.

Masonların Dünyasından

YURT İÇİNDEN

**Hürriyet Muh. L.'sında Tenue
Blanche*

7 No.lu Hürriyet Muh. locasının (Tenue Blanche) hemşirelere açık toplantısı 7 Ekim 1989 Cumartesi günü İstanbul vadisinde ve A mabedinde yapıldı. Saat 18 de bir kokteyl ile başlayan toplantıya, 45 Kardeşimiz, Hemşiremiz ve vefat eden Kardeşlerimizin eşleri ve yakınları Hemşirelerimiz katıldılar.

Lokalde, Necati Böke ve Kemal Çizer kardeşlerin yağlı boya resim koleksiyonundan bir bölüm ve Saadet Tümay hemşiremizin tabloları renk kattı, ilgiyle izlendi.

Mabetde, Salim Rıza Kırkpınar Kardeşimiz, (Ülkemizde Kadının Sosyal Durumu) konulu paneli yönetti. Panele iştirak eden Aynur Işcan, Nuray Esin, Sahure

Hüseyinoğlu Hemşirelerimizle, görevli olarak yurt dışında bulunan Sevim Berker hemşiremizin yerine Deniz Denker hemşiremizin konuşmaları, yönlerde ilgiyle izlendi. Birlikte yenilen akşam yemeğinden önce, Levent Aksüt kardeşimiz kemaniyle, Üstün Gürtanın piyanoyu eşliğinde geleneksel müziğini Kardeşlere ve davetlilere zevkle dinletti.

Kardeşlerimizin çalışmalarında ve başarılarında büyük katkısı olan hemşirelerimiz, Paneldeki konuşmalarıyla da Locamıza faydalı oldular.

(Giray BAKAN)

**Audio Visuel Çalışma*

Sahir Erman K.'in, KARDEŞLİK ve MÜSAVAT M. L.'lerinde yapmış olduğu «Kalfa Derecesinin Sembolizması», isimli konuş-

ması, kendisinin ve Ön. B. Üs. Cavit Yenicioğlu K.'in müsaadeleri ile, SEZGİ Muh. L.'sı ön. Üs. Muh. Ahmet Akkan, Koray Darga ve İsmet Güler K.'ler tarafından audio-visual bir konferans haline getirilmiş, H. Uğur Özer ve Harun Kuzgun K.'lerin yardımları ile video banda çekilmiş ve iki nüsha olarak B.L. ve Y.Ş. kütüphanelerine hediye edilmiştir.

İlk gösteri, HİSAR ve SEZGİ Muh. L.'larının müşterek bir ikinci derece toplantısında, Ekim ayı içinde, üç ekran üzerinden yapılmıştır. K.'lerin alaka ve takdirlerini toplayan bu amatör çalışma, o gün misafir olarak oturuma katılmış bulunan İsrail Büyük Locası-

na bağlı Türkçe konuşan NUR Muh. L.'sı K.'lerinin de beneğisini kazanmış, hatta İsraele götürmek üzere bir kopya istemişlerdir. Pek Sayın B. Üs. Orhan Alsaç K.'in müsaadeleri ile bir kopya kendilerine takdim edilmiş ve gene P.S.B.Üs. emirleri ile, diğer 4 vadi kütüphanelerine birer nüsha gönderilmiştir.

Yapımı gerçekleştiren K.'ler, gördükleri bu teveccüh ve teşvikten cesaret alarak, gene Sahir Erman K.'in, «Tekrisin Sembolizması» ve «Üçüncü derecenin sembolizması» konferanslarını da aynı surette Audio-Visuel şekle getirmeği kararlaştırmışlar ve çalışmalarına başlamışlardır.

YURT DIŞINDAN

YENİ ZELANDA

*Yüzyıl Kutlamaları

Yanda görülen resim, gelecek sene yüzüncü kuruluş yıldönümünü kutlayacak olan Yeni Zelanda B.L.'sının «yüzyıl amblemi»dir. Yeni bir sahife çevirmeyi, yeni bir asrı kutlamayı ve güvenli ilerlemeyi remzeden bu amblem, Yeni Zelanda'da her yerde görülecek-

tir-Mektup başlıklarından renkli bayraklara, broşürlerden katılım formlarına kadar her yerde. Haziran ayında, yüzyıl video programının çekimine başlanılmış ve Yeni Zelanda'nın birçok bölgesinde çekimlere devam ediliyor. Bu video filminde, masonluk tarihinin tiyatro dilinde anlatımı görülecek ve yüzyıl kutlamaları süresince halka gösterilecektir.

Masonluğun kıvanç duyulan geçmişine bakış, yüzyıl kutlamalarının sadece bir kısmını teşkil etmektedir; asıl vurgulanacak olan, geleceğin olaylarıdır. Çok heyecan verici bir konu olan gelecek bölümünün detayları, şimdilik ilan edilmemiş durumda. Ancak, 5 gün sürecek olan kutlama törenlerinde (28 Kasım 1990-2 Aralık 1990) bu video filmin çok ilgi uyandıracığına kati olarak bakılmaktadır.

**Davet Edilmeyi Beklemeyin...*

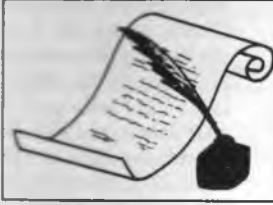
«Franmasonluk kendine özgü usulleri olan bir teşkilattır ve diğer teşkilatlardan çok farklıdır. Önemli farklardan biri de hiç kimsenin Derneğe katılmaya davet edilmemesidir. Katılma arzusu kişiden gelmelidir. Onun içindir ki, *Davet Edilmeyi Beklemeyin* diyoruz... hiç kimsenin sizi davet et-

meyeceği ihtimali çok kuvvetlidir.»

Yeni Zelanda B.L.'sının yayınladığı yeni bir broşür yukarıdaki şekilde başlamaktadır. Dört kısa bölümden oluşan bu broşürde, aşağıdaki konulara kısaca temas edilmekte, ancak bir hariciyi ilgilendirebilecek bir çok bilgi aktarılmaktadır. Bölüm başlıkları şöyledir :

1. Üye olmak için neler yapmanız gerekir.
2. Müstakbel üyelerin bilmele-ri gereken herhangi bir kaide veya kural var mıdır?
3. Sizden ne beklenebilir?
4. Masrafı ne kadardır?

Okuyucu Mektupları

...Büyük emeklerle çıktığını bildiğim «Şakul Gibi» yi her seferinde zevkle okuyorum. Her fırsatta da kardeşlerime abone olmalarını öneriyorum. Allah kolaylık versin.

Bu duygularımı dile getirmeyi uzun zamandan beri düşünürken 17. sayıdaki «Araştırma Locaları» başlıklı değerli yazıyı okurken gördüğüm bir yanlış beni bu mektubu yazmama vesile oldu.

Makalede Araştırma Localarının amaçlarından üçüncüsünden söz edilirken (sayfa 20) «üçüncü amaç olarak, yeni mevhumların araştırılmasını düşünüyorum.» cümlesindeki «mevhum» kelimesinin bir baskı hatası olduğunu düşündüm. Ama sonra bölümün devamında yanlışın yinelenildiğini gördüm. Buna benzer yanlışlar bu aralarda sık sık oluyor.

Mefhum yerine Mevhum, Şefkat yerine Şevkat, Müşfik yerine Müşvik yazılıp söyleniyor. Bunların herbirinin ayrı anlamı vardır.

Örneğin Mevhum'un anlamı Var sanılan, var diye düşünüldür.

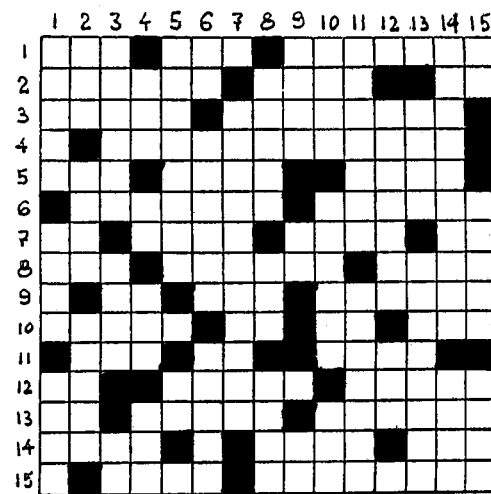
Mefhum'un anlamı da Kavram'dır. Kanımca makale yazarının amacı kavramlar üzerine araştırma yapılmasıdır.

Ben bu gibi yanlışların yapılması için tek yolun bu yabancı kelimeler yerine Türkçe karşılıklarının kullanılması olduğuna inanıyor ve yazarlarımızdan bunu rica ediyorum. Çünkü genç kardeşlerimiz bu birbirine benzeyen başka başka anlamdaki yabancı kelimeleri bilmiyorlar ve yanlış öğrenip kullanıyorlar. Bunu elbirliği ile önlemeliyiz.

Kardeş Sevgilerimle.

Orhan ALSAÇ

Pek Sayın B. Üs. «Orhan ALSAÇ K.'in mesajı hem yazara hem de düzeltmen'e iletilmiş ve her ikisi de teşekkür etmişlerdir. Ş.G...

CEVABIN YARISI YETER!

M.M.

Soldan Sağa:

1) *Şöyle böyle-Etraflıca*-Bir kurşun nevi ile *karışık durum* 2) *Çok sulu*-Net-Harekât merkezi 3) İçine alma-Önem-siz birşey olarak 4) Son keşfedilen kı-talıyız 5) Birlikte-Sabit, kımıldama-yan-Ham ipek 6) Girişken-Umursa-maz, ilgisiz 7) Bükülmüş liften bağ-Yerleşim bölgesi-Cekette yırtmaç (Fransızcadan) -Resimde çıplak 8) Amerikalıların amcası-Osmanlılarda müslüman olmayan halkın-Hiç bir zaman 9) Lat.'ce "şu demektir ki"-Mer-kezi Albany olan A.B.D.'i eyaleti (Ing.)-Hervé'nin meşhur resimli ro-man kahramanı 10) *Yaklaşık olarak*-Hollanda parası (kısa)-Beyaz-O yer

11) *Ufak tefek şeyler*-Domi arası-Kural olarak benimsemiş 12) Dikkat çeken bir ünlem-Bitli-sin kazalarından-Akşam sean-sı 13) Roma'da 1050 -Caracal-la'da 1103-Kalp-te kasılma-14) *Patavatsız*-Dinî konuşma-İrlandanın ETA'sı 15) Halkın bütünü-Canlı taklidi mekanik veya elektrikli aygıt.

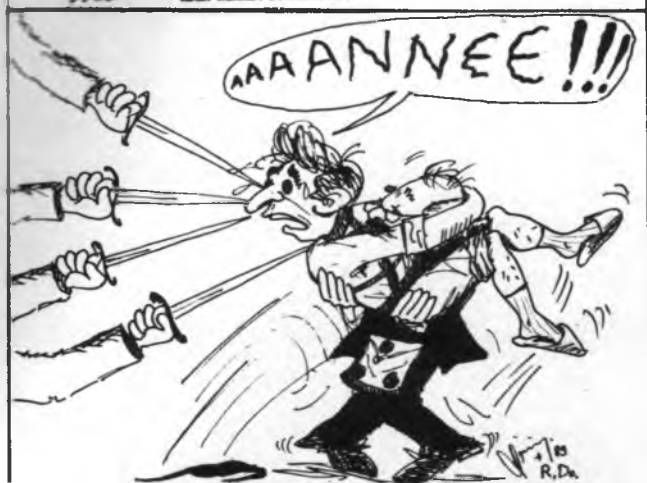
Yukandan Aşağıya:

1) *İçi dışı, hepsi*-Argo karavana-Mas etti 2) Uzan veya bir cins tekne-Yassı ve iri taneli (Kar için)-Orta derecede 3) Ortadan kaldırı!-Kullanma süresi-Si'den evvel 4) Bu tele basılır-Yağlıkara-Çelik törpü-Marcel Marceau en meşhurdur 5) Leonhard adlı İs-viçreli matematikçi ve ailesi-Batı dille-rinde MÖ. 6) Hollanda'nın TR, GB ve-ya USA'sı -Karşın- Taka kaptanına 7) Kadınlar 8) Bir yerde oturan, dingin-Dior'un rakibinin inisyalleri-Kadast-rocu aletlerinden 9) *Bir yarışmada ta-rafların sayı oranı*-Soldan önce-Binek hayvanı 10) *Hafif ve kesintili* (rüzgâr için) - Atom numarası 57 olan element-".... Paulo, Brezilya kahve merkezi 11) Ağız armonikası-Masonluğun felsefi derecelerinde eski bir çalışma şekli 12) Kademden-Bir halk veya bir salata 13) Kavga, çekişme (eski)-Bir ağız hastalı-ğı 14) Ezan okuyan görevliler-Bir tür taşıma 15) Notada duraklama işareti-Yakarışına-Henüz.

Bulmacanın çözümünü 15 Aralık 1989'a kadar derginin adresine postala-yın bir yıllık abone kazanın.

ADEN KURDEN BIRANER ...

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	A	L	G	I		A	N	L	I	K		Z	E	K	A
2	N	A	A	T		N	A	S	R	A	N	I	L	I	K
3	L	I	L	A		L	A	D	A		A	H	E	N	K
4	A	N	L	A	Y	I	S		K	A	R	I	N	A	
5	K		E	T	I	K		S	I	N	A	N	A	Y	
6	L	I	R		N		R	U		A	B			E	G
7	I	S		S	E	F	A		B		U	S	A		M
8		T	A	E	L			M	Ü	D	R	I	K	E	
9	Z	E	Y	R	E	K	L	I	K		N	Y	A	C	K
10	E	M	M	I	M		E	I		S	U	R	L	A	
11	K		A	K	E	L	D	I	V	E	N	L	E		F
12	A	R	Z		K	O	R		E	C	D	A	T	L	A
13	V	E		E	T	R	A	F		A	A	R		I	I
14	E	S	E	M	E			R	U	A		A	K	I	L
15	T	A	V	A		A	R	A	S	T	A		R	I	E

ŞAKUL GİBİ'Yİ EDİNMENİN TEK YOLU ABONE OLMAKTIR

Yıllık (10 sayı) abone bedeli : 20.000.- TL.

Yurt dışı abone bedeli : 15.- Amerikan Doları.

Abone bedelini, İstanbul, Ankara veya İzmir'de **Lokal kapısındaki vazifelilere** yatırabileceğiniz gibi, adresimize **çekinizi** postalayabilir veya bir **posta havalesi** gönderebilirsiniz.

Çek veya posta havalesi kullandığınız takdirde aşağıdaki formu şu adrese postalayınız :

ŞAKUL GİBİ — Zincirlikuyu Cad. 9/13 Etiler 80600 İstanbul

..... Buradan kesiniz veya fotokopisini çekiniz

ŞAKUL GİBİ dergisine abone olmak istiyorum. Abone bedeline ait posta makbuzu veya fotokopisi eklidir. İlk çıkacak sayısından itibaren lütfen adresime postalayınız.

(DAKTİLO VEYA BÜYÜK HARFLE YAZINIZ)

Adım, Soyadım :

Adresim :

... ..

... ..

Telefon No. : Locam :